

Tako stojim, obrnjen z obrazom k zidu, z zlomljeno pastirsko palico. Moja čreda se gnete pri koritu: koliko veselih čisto novih krasot plava v njem! Gobec pri gobcu, gobec spodrine gobec — naj obžalujem? — nisem več poklican za to, čekane zasadijo vame, če vidim: kaj bo iz pošastnega razmnoževanja, iz spraskane maternice, v požrešni omami, v naraščajoči hitrosti, iz morilskih žarkov, iz eksplozije, postavljene v vrata?

Kakor če vlak po svojih tračnicah drvi v prepad, ki nima nasprotnega brega — naj obžalujem? — lahko, da ga v zadnji minuti zaustavijo; ali pa vodi proga tudi nad prepadom, samo da sem slep; morda bo na robu brezna razprl krila in vzletel: oni vedo, ne jaz. Njihova nesreča je, če niti oni ne vedo. Meni je že vseeno: moja pastirska palica se je zlomila, lahko je poležavati na slami, si počiti po utrujenosti tisočletij. Ne vidijo, njihove glave so v koritu, tudi jaz vidim samo njihove zadnjice in njihova plapolajoča ušesa.

Prevedel Jože Olaj

ANDREA ZANZOTTO, Italija

Z zbirko *Lepota* (La beltà, 1968) je Zanzotto (rojen 1921) izpeljal operacijo »popolne zastranitve« v odnosu do institucionalne norme italijanskega pesniškega jezika. Pesnik *Vokativa* in *IX eklog* se je, potem ko se je odpovedal srednji ravni ritualne, utrjene komunikacije lirskega jezika, odločil v bistvu za odcep od glavne poti, toda za globino, da bi spet odkril genezo prvih stapljanj jezika, tisto temno »fonično strmino«, ki je v pradednini pritegovala glas h glasu, osnovo k obrazilu, koren h korenu, da bi studenčniško živela še naprej v nezapaženem jecljanju norcev, otrok, spečih.

To so drobci neke pregažene in oslABLJENE resničnosti, ki pa se kljub vsemu združujejo v neko diagnostično, spoznavno funkcijo. To potrjuje tudi pesnik sam: »Brez prestanka spoznavam in spet spoznavam, / človek sem, Toskanec, ki v svojo smer potuje, / pošteno govoreč stvari, sprimitivizirane / in prvotne, čeprav jih v večnost nič ne kuje.« To pomeni, da smo onkraj nihilistične igre Dade in drugih zaprtih krogov včerajšnje avantgarde. Zanzottijeva zbirka *Lepota* je torej sklepni trenutek nekega izkustva, ki bi se lahko sprevrglo v negativnost, v resnici pa osvetljuje vsebino naše zavesti. Kot je mogoče razbrati iz pesmi *Svetu*, v kateri se pesnik ironično postavlja nasproti veselju, priznavajoč, da je samo njegov »jaz slabo izležen«, »slabo sfantaziran«, »slabo plačan«.

Toda tu ne gre samo za psihično eksplozijo. Krčevita Zanzottijeva prisluškovanja so hkrati tudi globoko estetsko opozorilo. V krizo postavljajo samo idejo, da je poezija nekakšen primat človeka, vzpenjajoči se razvoj, torej obvezna pot. Takó lahkemu primatu, ki se opira na normo (na lingvistični sistem), je tu postavljeno nasproti nekakšno sestopajoče gibanje,

zdrav sestop v globine, kjer prisluškujemo jecljanju otrok, ljubkujočemu narečju in podobno, torej slehernemu temnemu izvoru soodnosnosti in porajajočih se pomenov.

In zadovoljni smo lahko, da se je za tako knjigo, edinstveno v panorami sodobne italijanske lirike, zavzel in ji priznal nenavadno sugestivnost Eugenio Montale, ki ni samo velik pesnik, temveč tudi pesnik misli.

Giacinto Spagnoletti

SVETU

Andrea Zanzotto

Bodi, svet, in priden;
 obstajaj dobrodušno,
 daj, da, stori, da, poskušaj, da, povej mi vse
 in jaz sem, glej, prevračal, se izmikal
 in sleherna vključitev je bila dejavna
 in sleherna izključitev prav tako;
 ljubček, daj, obstajaj,
 ne krotoviči se sam v sebi, v meni samem

Mislil sem, da svet, tako zamišljen,
 s tem super-padanjem, s tem super-umiranjem,
 da svet takole fakturiran,
 je le jaz slabo izležen,
 da jaz sem neprebavljen, slabo sfantaziran,
 slabo fantazirajoč in slabo plačan,
 in ne ti, ljubček, ne ti »sveti« in »posvečen«,
 malce bolj tja, bolj stran, bolj stran

Daj, da (za-po-ob itd.)-staneš
 in onkraj vseh predlogov, znanih in neznanih,
 imej vsaj kako šanso,
 stori dobrodušno kaj;
 naprava naj že steče.
 Daj no, ljubček, daj.

Daj, münchenhausen.

Prevedel Ciril Zlobec

ȘTEFAN AUG. DOINAȘ, Romunija

Ștefan Aug. Doinaș (rojen 1922), ki je lani prejel nacionalno nagrado z zbirko *Hypotheses*, izborom vsega svojega dosedanjega dela, je najbolj nadarjen pesnik svoje generacije in eden reprezentativnih pesnikov romunske poezije. Uspel je, nedvomni mojster klasičnega verza, zlití popolnoma